อภินันทนาการ
จาก
พลเรือเอก อดุล ดุลยานนท์

อนุสรณ์

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ

น.ต. เติม แก้วกันเนตร ร.น.

ณ เมรุวัดกลางวรวิหาร อ.เมือง สมุทรปราการ

วันเสาร์ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๖๔๗๖

สำนักพระราชวัง

๓ พฤษภาคม ๒๕๓๑

พระราชทานเพลิงศพ นาวาตรี เติม แก้วกันเนตร จ.ช. ข้าราชการ สังกัดกระทรวงกลาโหม ณ เมรุวัดกลางวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

วันเสาร์ ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๑ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

อุดมศักดิ์ พิมพ์

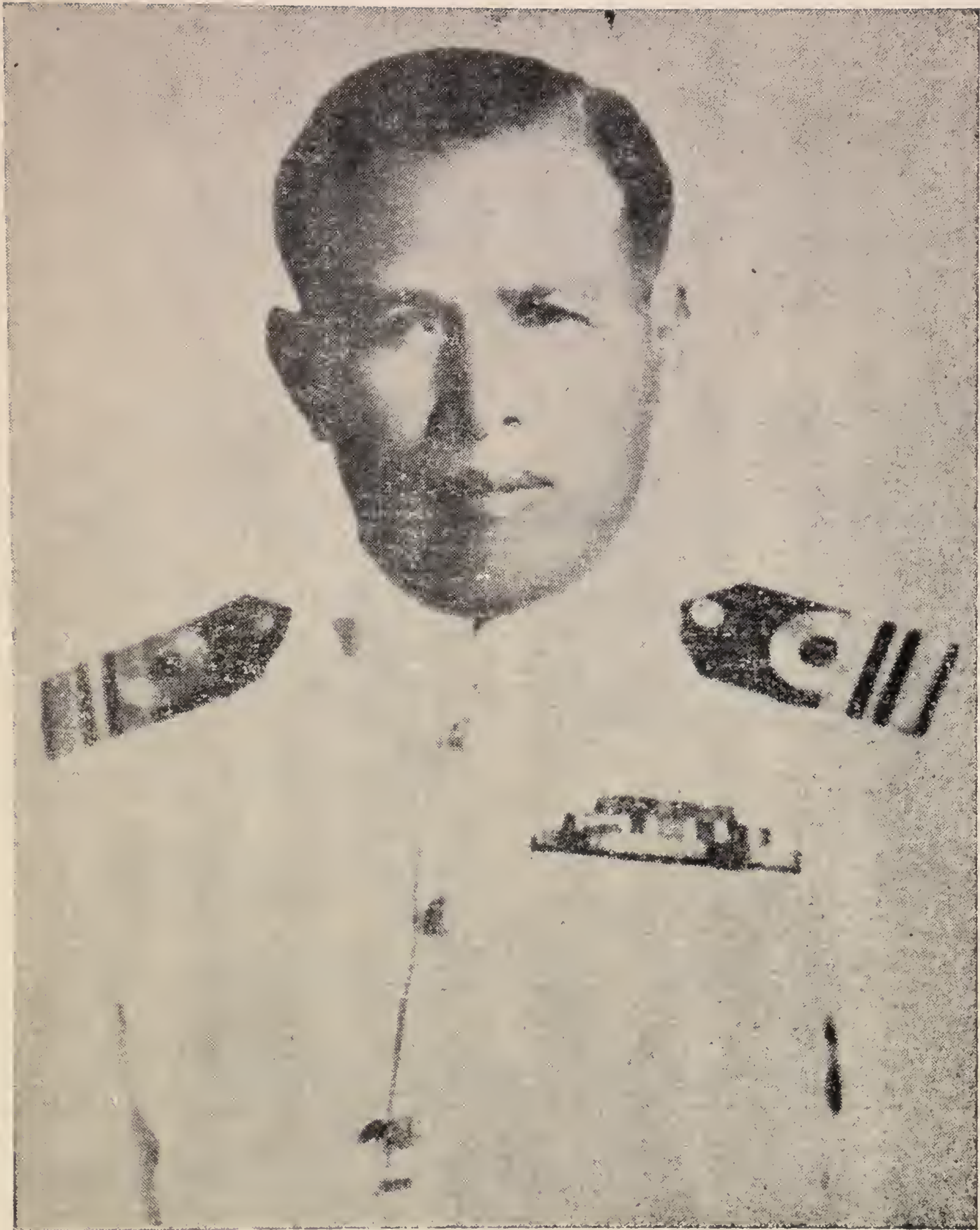
๔/๑๙ ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นาวาตรี เติม แก้วกันเนตร เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิง และเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

ชาตะ ๑๑ เมษายน ๒๔๕๔

มรณะ ๓ มกราคม ๒๕๓๑

ประวัติสังเขป
น.ต. เติม แก้วกันเนตร รน.

น.ต. เติม แก้วกันเนตร รน. เกิดที่บ้านพาดหมอน ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๔๕๕ ตรงกับวันอังคาร ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๕ ปีกุน เป็นบุตรพ่อชื่น กับแม่พร้อม แก้วกันเนตร ซึ่งมีอาชีพทำสวน มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ดังนี้

๑. นางเชื้อ เพ็ชรตาล

๒. นายเหลือ แก้วกันเนตร (ถึงแก่กรรม)

๓. นายเต็ม แก้วกันเนตร (ถึงแก่กรรม)

๔. น.ต. เติม แก้วกันเนตร รน. (ถึงแก่กรรม)

๕. นายประสิทธิ์ แก้วกันเนตร (ถึงแก่กรรม)

๖. นางพร้อย แก้วมณี

การศึกษาและการรับราชการ

น.ต. เติม แก้วกันเนตร รน. ได้รับการศึกษาเบื้องต้นจากโรงเรียนวัดกลางเหนือ จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นทหารกองประจำการ ก็ได้มีโอกาสเข้าศึกษาวิชาทหารในโรงเรียนชุมพลทหารเรือ โดยสอบไล่วิชานักเรียนจ่าสำรองเหล่าปืนใหญ่ และความรู้นักเรียนเหล่าปืนใหญ่ได้ชั้นตรี และต่อมาได้เข้าศึกษาวิชาครูทหาร (สัญญาบัตร) ในกองการฝึกกองโรงเรียนนายเรือ และสอบไล่ได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑

น.ต. เติม เริ่มรับราชการในกองทัพเรือในตำแหน่งจ่าตรี ประจำโรงเรียนชุมพลทหารเรือ และได้รับการเลื่อนยศตำแหน่งมาเป็นลำดับ โดยครั้งสุดท้ายได้รับพระราชทานยศนาวาตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๕

ชีวิตราชการทหารเบื้องต้น ส่วนใหญ่จะอยู่ประจำการเรือหลวงต่าง ๆ และได้ย้ายมาประจำการที่ กองโรงเรียนนายเรือนับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นต้นมา ตำแหน่งและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในระหว่างประจำการอยู่ที่ กองโรงเรียนนายเรือ มีดังนี้

๖ พ.ค. ๒๔๙๑	นายคลังกองโรงเรียนนายเรือ
๓ มิ.ย. ๒๔๙๖	รักษาราชการหัวหน้าแผนกตำราและห้องสมุด กองอาจารย์ กองโรงเรียนนายเรือ
๓๐ ก.ค. ๒๔๙๗	หัวหน้าแผนกตำราและห้องสมุด กองอาจารย์ กองโรงเรียนนายเรือ
๑ ม.ค. ๒๕๐๑	หัวหน้าสถิติและทะเบียนฝ่ายศึกษา กองโรงเรียนนายเรือ
๑ ต.ค. ๒๕๐๕	ครูฝึกสรรพาวุธ กองวิชาทหาร ฝ่ายศึกษา กองโรงเรียนนายเรือ

ราชการทัพ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ชีวิตราชการทหารเบื้องต้นของ น.ต. เติม ส่วนใหญ่จะอยู่ประจำการเรือหลวงต่าง ๆ จึงทำให้มีโอกาสได้เดินทางไปราชการต่างประเทศกับเรือหลวงหลายครั้ง เช่น อิตาลี และญี่ปุ่น เป็นต้น นอกจากนั้น ยังได้มีโอกาสเข้าร่วมในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่คนจำนวนไม่น้อยรู้

จักกันดี คือการไปราชการทัพเรือในกรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส กับเรือหลวงธนบุรี ในตำแหน่งประจำปืน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ – ๒๔๘๔ และได้เข้าร่วมในคราวกรณีฉุกเฉินเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ในตำแหน่งประจำเรือหลวงศรีอยุธยา

การไปราชการทัพเรือกรณีพิพาทกับอินโดจีน ฝรั่งเศส กับเรือหลวงธนบุรีนี้ ดูเหมือนจะเป็นความประทับใจสูงสุดในชีวิตของ น.ต. เติม ทีเดียว เพราะเคยมีคนเห็น น.ต. เติม เอามือปาดน้ำตาขณะถ่ายทอดเรื่องราวให้คนรุ่นหลังๆ ได้รับรู้ถึงภาพเหตุการณ์การรบและชะตากรรมของเพื่อนทหารร่วมสงครามในครั้งนั้น ด้วยเหตุนี้เอง จึงได้นำบันทึกเรื่องราวของ "ยุทธนาวีที่เกาะช้าง" อันเป็นเหตุการณ์รบทางเรือ ที่สืบเนื่องจากกรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีน ฝรั่งเศส มาพิมพ์ไว้ในหนังสือนี้ เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ น.ต. เติม แก้วกันเนตร รน. ผู้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์การรบครั้งสำคัญของกองทัพเรือไทยในครั้งนี้ด้วย

เครื่องราชอิสสริยาภรณ์ และเหรียญที่ได้รับพระราชทาน

๒๔๗๖ เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
๒๔๘๒ เหรียญเงินมงกุฎ
๒๔๘๔ เหรียญชัยสมรภูมิ และเครื่องหมายเปลวระเบิดประดับเหรียญ เหรียญเงินช้างเผือก
๒๔๙๐ เหรียญจักรมาลา
๒๔๙๑ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
๒๔๙๓ เหรียญบรมราชาภิเษก
๒๔๙๘ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
๒๕๐๔ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
๒๕๐๕ เหรียญชัยสมรภูมิอาเซียบูรพา
๒๕๐๖ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก

สมรส

น.ต. เติม ได้สมรสกับ นางสาวสายหยุด แซ่เจ็ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ แต่ไม่มีบุตรธิดาด้วยกัน แต่โดยที่เป็นผู้มีจิตใจรักและเอ็นดูเด็ก จึงได้รับหลาน ๆ มาเป็นบุตรบุญธรรม รวม ๓ คน คือ

๑. นายโกมล แก้วกันเนตร

๒. นางสาวสุจินต์ แก้วกันเนตร

๓. เด็กชายไกรศร แก้วกันเนตร

อุปสมบท

ได้รับอนุญาตให้ลาราชการอุปสมบท ณ วัดอมรเทพ จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๐ โดยมีพระครูบัณฑรธรรมธาดา เป็นพระอุปัชฌาย์

บั้นปลายชีวิต

น.ต. เติม ได้ใช้ชีวิตบั้นปลายภายหลังเกษียณอายุราชการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๔ อย่างผู้มีสุขภาพแข็งแรง โดยปกติจะชอบเดินทางไปเยี่ยมเยือน ญาติมิตรตามต่างจังหวัดอยู่เสมอ จนกระทั่งล้มป่วยลงด้วยโรคปอดและเบาหวานเมื่อปลายปี ๒๕๓๐ และได้ถึงแก่กรรมด้วยความสงบ ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่น-เกล้า เมื่อเวลาประมาณ ๗.๐๐ น. ของวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๑ รวมอายุได้ ๗๖ ปี ๘ เดือน กับ ๒๓ วัน

อาลัยลุงเติม

ลุงเติม เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวเรา ตั้งแต่สมัยบ้านเราอยู่ที่ปากคลองสำโรง พวกเราเด็ก ๆ เกือบจะลืมไปว่า ลุงเติมไม่ใช่ญาติแท้ ๆ ของเรา

กับเด็ก ๆ ลุงเติมจะให้ความรักและตามใจอย่างไม่อั้น ด้วยขนม ของเล่น รวมทั้งพาไปเที่ยวในที่ต่าง ๆ ยิ่งคนไหนเป็นคนโปรดด้วยแล้ว จะได้รับการปรนเปรออย่างถึงขนาดทีเดียว

เมื่อบ้านเรามีการงานทีไร ลุงเติมจะต้องเป็นตัวตั้งตัวตี เป็นกำลังสำคัญให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเสมอ ดูจะเป็นความพอใจของลุงเติมยิ่งนัก ที่ได้ช่วยเหลือใครต่อใครให้พ้นความเดือดร้อน แม้บางครั้ง จะถูกขอร้องให้ช่วยในสิ่งที่เกินความสามารถของตัวเอง ลุงเติมก็จะต้องขวนขวายหาคนอื่นให้ช่วยเหลือแทนไปจนได้

เมื่อลุงเติมออกจากราชการเนื่องจากเกษียณอายุแล้ว จึงมีเวลาไปเยี่ยมเยือนญาติมิตรตามต่างจังหวัดบ่อยขึ้น และมักจะหอบหิ้วเอาเด็ก ๆ ไปด้วยเสมอ เด็ก ๆ ลูกของอาทิม ลุงเติมได้

ให้ความรักและการเลี้ยงดูมาทุกคน โดยเฉพาะคนสุดท้อง คือ ชมพู่ หรือนฤษฎา เขียวพันธุ์ ซึ่งมีโอกาสใกล้ชิดลุงเติมมากกว่าคนอื่น ๆ ลุงเติมคงจะรักชมพู่เหมือนลูกแท้ ๆ ของตัวเอง จึงได้แสดงความประสงค์ไว้ว่า จะให้ชมพู่เป็นธุระจัดการงานศพของลุงเติม ธุระนี้เป็นความเต็มใจและภูมิใจของพวกเราทุกคน ที่จะได้มีโอกาสช่วยกันจัดการให้แก่ลุงเติม ซึ่งพวกเรารักและนับถือเหมือนญาติผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดของเราคนหนึ่ง

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ได้โปรดดลบรรดาลให้ดวงวิญญาณของลุงเติมจงสุขสงบอยู่ในสุคติภพชั่วนิรันดร์

จากหลาน ๆ ครอบครัวเขียวพันธุ์

ยุทธนาวีที่เกาะช้าง

ยุทธนาวีที่เกาะช้างเป็นเหตุการณ์รบทางเรือ ซึ่งเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก กรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีน ฝรั่งเศส กล่าวคือในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ ขณะที่ฝรั่งเศสจะประกาศสงครามกับเยอรมัน ฝรั่งเศสได้ขอให้รัฐบาลไทยทำสัญญาไม่รุกรานกัน ทางแหลมอินโดจีน รัฐบาลไทยได้ตอบฝรั่งเศสไปว่าไทยยินดีจะรับตกลงตามคำขอของฝรั่งเศส แต่ขอให้ฝรั่งเศสตกลงบางประการ กล่าวคือให้ฝรั่งเศสปรับปรุงเส้นแบ่งเขตแดนให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และหลักความยุติธรรม กล่าวคือฝ่ายไทยได้เสนอขอให้ถือแนวร่องน้ำลึกเป็นเกณฑ์ และให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงที่ฝรั่งเศสยึดไปคืนให้ไทยเป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าไม่เป็นที่ตกลงกัน ต่อมาราษฎรได้เดินขบวนแสดงประชามติเรียกร้องดินแดนที่เสียไปหนักขึ้น กรณีพิพาทจึงได้เริ่มลุกขึ้นตามชายแดนเป็นแห่ง ๆ และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จนถึงขั้นใช้กำลังทหารเข้าทำการสู้รบกัน ทั้งกำลังทางบก – เรือ และอากาศ สำหรับกำลังทางเรือได้มีการรบกันที่บริเวณ

ด้านใต้ของเกาะช้าง ระหว่างกำลังทางเรือของไทย และของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๔๘๔ โดยมีรายละเอียดโดยย่อดังนี้

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๔ ฝรั่งเศสได้ส่งกำลังทางเรือส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในอินโดจีน ในบังคับบัญชาของ นาวาเอก เบรังเยร์ อันมีเรือลาดตระเวน ลามอตต์บีเกตต์ เป็นเรือธง พร้อมด้วยเรือสลุป ๒ ลำ เรือปืน ๔ ลำ เรือสินค้าขนาดใหญ่ติดอาวุธ ๑ ลำ และเรือดำน้ำอีก ๑ ลำ รวมทั้งสิ้น ๙ ลำ เข้ามาในน่านน้ำไทยทางด้านเกาะช้างด้วยความมุ่งหมายที่จะระดมยิงหัวเมืองชายทะเลทางภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นประการสำคัญ เช้าวันที่ ๑๗ มกราคม กำลังทางเรือของข้าศึกได้อาศัยความมืด และความเร็วรุกล้ำเข้ามาทางด้านใต้เกาะช้าง มีจำนวนด้วยกันทั้งหมด ๗ ลำ คือเรือลาดตระเวนลามอตต์บีเกตต์ เรือสลุป ๒ ลำ เรือปืน ๔ ลำ เรือเหล่านี้ได้แยกออกเป็น ๓ หมู่ หมู่ที่ ๑ มีเรือลามอตต์บีเกตต์ลำเดียว เข้ามาทางช่องด้านใต้เกาะหวาย และเกาะใบตั้ง หมู่ที่ ๒ มีเรือสลุป ๑ ลำ กับเรือปืน ๑ ลำ เข้ามาทางช่องด้านใต้ระหว่างเกาะคลุ้มกับเกาะหวาย หมู่

ที่ ๓ มีเรือสลุป ๑ ลำ กับเรือปืนอีก ๓ ลำ เข้ามาทางช่องด้านตะวันตก ระหว่างเกาะคลุ้มกับแหลมบางเบ้า เกาะช้าง ส่วนเรือดำน้ำและเรือสินค้าติดอาวุธ คงรออยู่ด้านนอกในทะเล และไม่ได้เข้าทำการรบ

กำลังเรือฝ่ายไทยที่เข้าทำการรบมี ๓ ลำ คือ เรือหลวงธนบุรี ระวางขับน้ำ ๒,๒๐๐ ตัน จอดอยู่ที่บริเวณเกาะลิ่ม ส่วนเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรี ซึ่งมีระวางขับน้ำลำละ ๔๗๐ ตันนั้นจอดอยู่ที่อ่าวสลักเพ็ชร

กำลังเรือฝ่ายข้าศึกที่เข้าทำการรบ รวมด้วยกัน ๗ ลำ เฉพาะเรือลามอตต์ปิเกตต์ลำเดียวมีระวางขับน้ำถึง ๗,๘๘๐ ตัน ซึ่งมีระวางขับน้ำมากกว่าเรือรบของเราทั้ง ๓ ลำ รวมกันเสียแล้ว นอกจากนั้นก็มีเรือสลุปอีก ๒ ลำ ระวางขับน้ำลำละ ๒,๑๕๖ ตัน และเรือปืนอีก ๔ ลำ

เมื่อเปรียบเทียบกำลังรบของทั้งสองฝ่ายจะเห็นได้ว่า เราได้เข้าทำการต่อสู้กับข้าศึกที่มีทั้งจำนวนเรือมากกว่า ระวางขับน้ำมากกว่า จำนวนปืนหนักและปืนเบามากกว่า และจำนวนทหารประจำเรือมากกว่า ฝ่ายเราคงได้เปรียบเฉพาะที่ว่ามีปืนหนักที่มีขนาดใหญ่กว่าเท่านั้น แต่ก็กลับเสียเปรียบที่ยิงได้ช้ากว่า

การรบระหว่างเรือหลวงธนบุรีกับเรือลามอตต์บีเกตต์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากได้มีการปะทะกันระหว่างเรือหลวงสงขลาและเรือหลวงชลบุรี กับเรือรบฝรั่งเศสแล้ว

ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๔๘๔ ขณะที่ทหารเรือหลวงธนบุรี กำลังฝึกหัดศึกษาตามปกติอยู่นั้น ประมาณ ๐๖.๑๒ น. ยามสะพานเดินเรือ ได้เห็นเครื่องบินข้าศึก ๑ เครื่องบินมาทางเกาะกูด ผ่านเกาะกระดาษ มาตรงหัวเรือ ทางเรือจึงได้ประจำสถานีรบ แต่ยังมิได้ทำการยิง เนื่องจากว่าเครื่องบินข้าศึกได้บินเลี้ยวไปทางเกาะง่าม ตรงบริเวณที่เรือตอร์ปีโดทั้ง ๒ ลำจอดเสียก่อน และทันใดนั้นทหารทุกคนก็ได้ยินเสียงปืนจากเรือตอร์ปีโดทั้งสองลำนั้น คือเรือหลวงสงขลาและเรือหลวงชลบุรีทำการยิงสกัดกั้นเครื่องบินข้าศึก โดยทุกคนได้เห็นกลุ่มกระสุนระเบิดในอากาศใกล้เครื่องบิน และเครื่องบินหายลับตาไป และชั่วในขณะนั้นเองทุกคนกลับได้ยินเสียงปืนถี่และหนักขึ้น ทันใดนั้น ยามสะพานเดินเรือได้รายงานว่า เห็นเรือข้าศึกทางใต้เกาะช้าง โดยที่ยามมองตรงช่องระหว่างเกาะช้างกับเกาะไม้ซี้ใหญ่ เรือที่ที่ยามเห็นนี้คือ เรือลามอตต์บีเกตต์ ซึ่งกำลังระดมยิงเรือหลวง

สงขลาและเรือหลวงชลบุรี ของเราอยู่นั่นเอง ลักษณะอุตุในขณะนั้นปรากฏว่ามีเมฆขอบฟ้า พื้นทะเลมีหมอกบาง ๆ ลมเซ้าท์เวสท์กำลัง ๑ ไม่มีคลื่น ทัศนวิสัย ๖ ไมล์ อากาศค่อนข้างหนาวปรอท ๒๗ ซ ํ เมื่อปืนป้อมทั้ง ๒ ป้อมพร้อม น.ท. หลวงพร้อมวีรพันธ์ ผู้บังคับการเรือได้สั่ง "เดินหน้าเต็มตัว ๒ เครื่อง" ความเร็ว ๑๔ นอต ถือเข็มประมาณ เซาท์อีสท์เข้าหาข้าศึก และได้สั่งเตรียมรบกราบขวาที่หมายเรือลาดตระเวนข้าศึก

ประมาณเวลา ๐๖.๔๐ น. ขณะที่เรือหลวงธนบุรี ได้ตั้งลำพร้อม เรือลามอตต์บีเกตต์ก็โผล่จากเกาะไม้ซี้ใหญ่ และเป็นฝ่ายเริ่มยิงเราก่อนทันที

เรือหลวงธนบุรีได้เริ่มยิงตับแรกด้วยป้อมหัวและห้อมท้ายโดยตั้งระยะ ๑๓,๐๐๐ เมตร ทันใดนั้นเองกระสุนตับที่ ๔ ของเรือลามอตต์บีเกตต์มีนัดหนึ่งเจาะทะลุผ่าห้องโถงนายพล และชอนระเบิดทะลุพื้นหอรบขึ้นมา เป็นเหตุให้ น.ท. หลวงพร้อม-วีรพันธ์ และทหารในหอรบอีกหลายนายต้องเสียชีวิตในทันทีและมีอีกหลายนายได้รับบาดเจ็บสาหัส เนื่องจากถูกสะเก็ดระเบิดและถูกไฟลวกตามหน้าและตามตัว กระสุนนัดนี้เอง ได้ทำลาย

เครื่องติดต่อสั่งการไปยังปืนและเครื่องถือท้ายเรือซึ่งกำลังเดินหน้าด้วยความเร็ว ๑๔ นอต ต้องหมุนซ้ายเป็นวงกลมอยู่ถึง ๔ รอบ ซึ่งในขณะนี้เอง เรือลามอตต์ปิเกตต์ได้ระดมยิงเรือหลวงธนบุรีอย่างหนาแน่น ปืนป้อมทั้งสองของเรือหลวงธนบุรีต้องทำการยิงอิสระ โดยอาศัยศูนย์ข้างและศูนย์ระยะที่หอกลาง ปรากฏว่าเรือลามอตต์ปิเกตต์ ได้ถูกกระสุนปืนจากเรือหลวงธนบุรีเช่นกัน โดยมีแสงไฟจากเปลวระเบิด และควันเพลิงพุ่งขึ้นบริเวณตอนกลางลำ จำต้องล่าถอย โดยมารวมกำลังกับหมู่เรือฝรั่งเศสอีก ๔ ลำ ทางตะวันตกของเกาะเหลาใน และแล่นหนีไปในที่สุด เมื่อเรือของฝรั่งเศสได้ไปจากสนามรบหมดแล้ว ก็ปรากฏว่าได้มีเครื่องบินลำหนึ่งบินมาทางหัวเรือ และดำทิ้งระเบิดระยะต่ำ ลูกระเบิดตกบนดาดฟ้าเรือโบตหลังห้องครัวทหาร และเจาะทะลุดาดฟ้าเป็นรูโตประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ลงไประเบิดในครัว ทำให้ทหารตายอีก ๓ คน ทางเรือไม่ได้ยิงต่อสู้ประการใด เพราะเครื่องบินลำนั้นมีเครื่องหมายไทยติดอยู่ เวลา ๐๘.๓๐ เรือหลวงธนบุรีแล่นไปทางแหลมน้ำ ไฟลุกทั่วไปในช่องทางเดินต้นเรือ (นายทหารอาวุโสที่สองรองจากผู้บังคับการเรือ) พาเรือมาทาง

แหลมงอบ เรือเอียงทางกราบขวา และต่อมาก็หยุดแล่น เรือเรือหลวงช้างได้เข้าช่วยดับไฟ และจูงเรือหลวงธนบุรีไปจนถึงหน้าแหลมงอบ และต้นเรือได้สั่งสละเรือใหญ่เมื่อเวลา ๑๑.๐๐ น. ต่อมาประมาณเวลา ๑๖.๔๐ น. กราบเรือทางขวาก็เริ่มจมน้ำมากขึ้นตามลำดับ เสาทั้งสองเอนจมลงไป กราบซ้ายและกระดูกงูกันโครงโผล่อยู่พ้นน้ำ

ในการรบครั้งนี้ ทางฝ่ายเราได้เสียชีวิตเป็นชาติพลีรวมทั้งสิ้น ๓๖ นาย เป็นนายทหาร ๒ นาย พันจ่า จ่า พลทหารและพลเรือน ๓๔ นาย ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นทหารประจำเรือหลวงธนบุรี ๒๐ นาย เรือหลวงสงขลา ๑๔ นาย และเรือหลวงชลบุรี ๒๐ นาย

ส่วนจำนวนทหารที่เสียชีวิตและบาดเจ็บของฝ่ายข้าศึกนั้นไม่ทราบจำนวนแน่นอน และนับจากได้เกิดจากการรบที่เกาะช้างแล้ว จนกระทั่งวันลงนามในสัญญาสันติภาพ คือวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่กรุงโตเกียว ก็ไม่ปรากฏว่ามีเรือรบข้าศึกเข้ามาในอ่าวไทย

การรบทางเรือที่เกาะช้างในครั้งนี้ แม้จะไม่จัดว่าเป็นการยุทธใหญ่ก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นการรบทางเรือตามแบบอย่างยุทธวิธีสมัยใหม่ กำลังทางเรือของไทยเข้าทำการสู้รบกับกำลังทางเรือของข้าศึก ซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจทางเรือ และมีจำนวนเรือที่มากกว่า จนข้าศึกต้องล่าถอยไม่สามารถจะทำการระดมยิงหัวเมืองชายทะเลทางภาคตะวันออกของประเทศไทยได้สำเร็จ จึงนับเป็นเกียรติประวัติอันน่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ซึ่งจะบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ของชาติไทยและทหารเรือสืบไป

(สำเนา)

ที่ ๒๑๘/๑๗๑๒๗

ทร.

๑๕ ส.ค. ๘๔

เรื่อง ขอพระราชทานเหรียญกล้าหาญให้แก่ ร.ล. ธนบุรี

จาก ผบ.ทร.

ถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ในการรบที่เกาะช้างเมื่อ ๑๗ ม.ค. ๘๔ ร.ล. ธนบุรี ซึ่งเป็นเรือนำของหมวดเรือที่ ๓ กองเรือที่ ๑ ได้เข้าทำการต่อสู้กับเรือข้าศึก ๔ ลำ คือ เรือลาดตระเวนลามอตต์บิเกต์ ซึ่งเป็นเรือนำของฝรั่งเศสและเรืออื่นๆ อีก ๓ ลำ ในเวลาเดียวกัน ร.ล. ธนบุรี ได้ทำการต่อสู้อย่างองอาจไม่ถอยหนีจนถึงวาระสุดท้าย ทั้งๆ ที่เรือฝ่ายข้าศึกมีกำลังมากกว่าตั้งหลายเท่า ยังผลให้กำลังเรือฝ่ายข้าศึกบอบช้ำ และต้องล่าถอยไปจากยุทธบริเวณ ไม่สามารถปฏิบัติการได้สำเร็จตามความมุ่งหมาย สมควรที่ ร.ล. ธนบุรี จะได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ ดังรายการปฏิบัติที่ควรจะกล่าวต่อไปนี้

๑. ในตอนย่ำรุ่ง ๑๗ ม.ค. ๘๔ กองเรือฝรั่งเศส ๗ ลำ ซึ่งมีเรือลาดตระเวนลามอตต์บิเกตต์เป็นเรือนำ ได้เข้าโจมตี ร.ล. สงขลา และ ร.ล. ชลบุรี เมื่อได้ยินเสียงปืนยิงต่อสู้กันในด้านนั้น ร.ล. ธนบุรี ซึ่งจอดอยู่ที่เกาะลิ่ม ได้ถอนสมอออกเรือเพื่อไปช่วยเหลือเรือในหมวดเดียวกัน

ในการนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า เรือหัวหน้าหมวดเมื่อเห็นเรือในบังคับบัญชาอยู่ในอันตรายจะต้องเข้าไปสมทบเพื่อช่วยเหลือในทันที

๒. ก่อนที่จะไปถึงตำบลที่จอดของเรือตอร์ปิโด ๒ ลำ ที่เกาะง่าม ร.ล. ชลบุรี ได้พบกับเรือลาดตระเวนลามอตต์บิเกตต์ของฝรั่งเศส ขนาด ๘,๐๐๐ ตัน ร.ล. ธนบุรี ได้ตัดสินใจเข้าทำการรบทันทีทั้ง ๆ ที่เรือข้าศึกมีกำลังมากกว่า เปรียบเทียบตามจำนวนตันมากกว่าถึง ๔ เท่า ย่อมเป็นการแสดงความองอาจกล้าหาญ และการรักษาเกียรติของทหารที่ไม่ต้องถอยหนีในเมื่อพบข้าศึก

๓. ในการต่อสู้กันด้วยอาวุธปืนใหญ่ ร.ล ธนบุรีได้ยิงถูกเรือลาดตระเวนลามอตต์บิเกตต์ เป็นจำนวนหลายตับ คือยิงถูกที่บริเวณสะพานเดินเรือกลางลำ และบริเวณท้ายเรือ ทำความเสียหายให้แก่เรือนำ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของข้าศึก

๔. ในขณะทำการรบติดพันกับเรือลาดตระเวนลามอตต์-ปิเกตต์ เรือข้าศึกอีก ๓ ลำ คือเรือสลุปขนาด ๒,๐๐๐ ตัน ๒ ลำ กับเรือปืนขนาด ๘๐๐ ตัน อีก ๑ ลำ ได้เข้ามาสมทบระดมยิง ร.ล. ธนบุรี ซึ่งในขณะนี้เป็นการรบระหว่างเรือ ๑ ลำ ต่อ ๔ ลำ ร.ล. ธนบุรี มิได้สะทกสะท้านยังคงต่อสู้ไปอย่างทรหด ด้วยความมุ่งหมายที่จะยิงทำลายเรือลาดตระเวณลามอตต์ปิเกตต์ ซึ่งเป็นเรือสำคัญของข้าศึกให้จงได้

๕. ร.ล. ธนบุรี ถูกยิงอย่างหนักจากเรือข้าศึกทั้ง ๔ ลำ ห้องนายพลพัง หอรบทะลุ พื้นดาดฟ้าและข้างเรือถูกกระสุนปืนข้าศึกหลายแห่ง และยังโดนลูกระเบิดซึ่งทิ้งจากเครื่องบินอีก๑ ลูก เป็นเหตุให้เกิดไฟไหม้ทั่วไปในบริเวณกลางลำ และน้ำเข้าเรือจมแปร้น้ำ แต่ถึงกระนั้นก็ดี ร.ล. ธนบุรี ก็ยังทำการรบต่อไปอย่างไม่ลดละ

๖. เรือลาดตระเวนลามอตต์ปิเกตต์ ถูก ร.ล. ธนบุรี ยิงจนบอบช้ำ ทหารประจำเรือถึงแก่ความตายและได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก เรือลำนี้จึงหมดสมรรถภาพลงไปจนถึงกับเบนหัวกลับ โดยที่ฝ่ายข้าศึกเห็นความเข้มแข็งและความทรหดของ ร.ล. ธนบุรี กับทั้งเกรงจะได้รับอันตรายยิ่งขึ้น จึงได้ทำการล่าถอยออกไปจากยุทธบริเวณทั้งหมด

๗. การดำเนินการของข้าศึกครั้งนี้เป็นการใช้กำลังส่วนใหญ่ เข้าใจว่าถ้าทำลายกำลังของเราที่เกาะช้างได้สำเร็จแล้วก็คงดำเนินการรบกวนทางด้านทะเลและฝั่งทะเลของเราต่อไปอย่างแน่นอน การที่ ร.ล. ธนบุรี ยอมเสียสละเข้าทำการต่อสู้ข้าศึกซึ่งมีกำลังมากกว่าอย่างมากมายจนถึงกับข้าศึกต้องล่าถอยไปเช่นนี้ นับว่าได้ปฏิบัติเป็นผลอย่างดี ถึงขนาดฝ่ายข้าศึกต้องถอยกลับไปยังฐานทัพที่ไซ่ง่อน เพื่อเข้าอู่ซ่อมแซมเป็นเวลานาน จากนั้นมาจนกระทั่งถึงวันลงนามในสัญญาสงบศึก กำลังทางเรือของข้าศึกก็มิอาจจะยกออกมาเพื่อทำการรบกับฝ่ายเราอีกเลย

ด้วยการปฏิบัติอย่างองอาจกล้าหาญ และการยอมเสียสละจนถึงวาระสุดท้ายของ ร.ล. ธนบุรี ในคราวนี้ควรยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง และควรได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ เพื่อเป็นเกียรติยศแก่ทหารประจำเรือที่ได้เข้าทำการรบ และทหารซึ่งจะได้มาประจำอยู่ในเรือนี้ในกาลต่อไป

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

พล.ร.ท. สินธุสงครามชัย

คัดจากหนังสือ สดุดีนักรบแห่งราชนาวี

โรงเรียนนายเรือ สมุทรปราการ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๙

การตั้งชื่อเรือหลวง

ชาวเรือมีประเพณีหลายอย่างที่แปลกและน่าสนใจ อย่างหนึ่งคือ การตั้งชื่อเรือ ซึ่งตามระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยการแบ่งชั้นเรือ หมู่เรือ และการตั้งชื่อเรือหลวงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติไว้ดังนี้

การแบ่งชั้นเรือ ให้จัดแบ่งเป็น ๓ ชั้น ตามชั้นยศของผู้บังคับการเรือซึ่งได้กำหนดไว้ในอัตรากองทัพเรือ ดังนี้

เรือชั้นที่ ๑ คือ เรือที่มีอัตราผู้บังคับการเรือ ชั้นยศนาวาโทขึ้นไป

เรือชั้นที่ ๒ คือ เรือที่มีอัตราผู้บังคับการเรือ ชั้นยศนาวาตรี

เรือชั้นที่ ๓ คือ เรือที่มีอัตราผู้บังคับการเรือ ชั้นยศเรือเอก เรือโทหรือเรือตรี

การตั้งชื่อเรือ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑. เรือตั้งแต่ชั้น ๑ ถึงชั้น ๓ ที่มีระวางขับน้ำปกติ ตั้งแต่ ๑๕๐ ตันขึ้นไป ให้ใช้คำว่า "เรือหลวง" (ร.ล.) นำหน้าชื่อเรือ และขอพระราชทานพระมหากษัตริย์ทรงตั้ง

การตั้งชื่อเรือหลวง ให้ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

๑.๑ **เรือพิฆาต** (Destroyer) (เรือรบขนาดใหญ่ มีระวางขับน้ำตั้งแต่ ๒,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ ตัน ของไทยประมาณ ๑,๔๐๐ ตันขึ้นไป มีอาวุธทำลายร้ายแรง เช่น ตอร์ปิโด อาวุธนำวิถี) ตั้งตามชื่อตัว ชื่อบรรดาศักดิ์ หรือชื่อสกุลของบุคคลที่เป็นวีรบุรุษของชาติ เช่น ร.ล.ปิ่นเกล้า ร.ล. พระร่วง (ปลดระวาง)

๑.๒ **เรือฟริเกต** (Frigate) (เรือคุ้มกันขนาดใหญ่ มีระวางขับน้ำตั้งแต่ ๒,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ ตัน มีอาวุธต่อสู้ทั้งอากาศยาน สู้เรือผิวน้ำ และปราบเรือดำน้ำ) ตั้งตามชื่อแม่น้ำสายสำคัญ เช่น ร.ล. ประแส ร.ล. ท่าจีน ร.ล. แม่กลอง ร.ล. ตาปี ร.ล. คีรีรัฐ

๑.๓ **เรือคอร์เวต** (Corvette) (เรือคุ้มกันขนาดเล็ก มีอาวุธใกล้เคียงกับเรือฟริเกต ระวางขับน้ำตั้งแต่ ๘๐๐ - ๑,๕๐๐ ตัน) ตั้งตามชื่อเมืองหลวง หรือเมืองสำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น ร.ล. สุโขทัย ร.ล. รัตนโกสินทร์

๑.๔ **เรือเร็วโจมตี** ๒ ประเภท

- **เรือเร็วโจมตี (อาวุธนำวิถี** - จรวด เกเบรียล, เอ็กโซเซท์) ตั้งตามชื่อเรือรบในทะเลสมัยโบราณที่มีความหมาย

เหมาะสมแก่หน้าที่ของเรือนั้น ๆ เช่น ชุด ร.ล. ปราบปรปักษ์ ชุด ร.ล. ราชฤทธิ์

– เรือเร็วโจมตี (ปืน) เรือเร็วโจมตี (ตอร์ปิโด) ตั้งตามชื่อจังหวัดชายทะเล เช่น ชุด ร.ล. ชลบุรี ร.ล. ระยอง ร.ล. ตราด ร.ล. ชุมพร ร.ล. ปัตตานี

๑.๕ **เรือดำน้ำ** ตั้งตามชื่อผู้มีอิทธิฤทธิ์ในนิยายหรือในวรรณคดีเกี่ยวกับการดำน้ำ เช่น ร.ล. สินธุ์สมุทร ร.ล.-วิรุณ ร.ล. พลายชุมพล ร.ล. มัจฉาณุ

๑.๖ **เรือทุ่นระเบิด** ตั้งตามชื่อสมรภูมิที่สำคัญ เช่น ร.ล. โพสามต้น ร.ล. ท่าดินแดง ร.ล. ถลาง ร.ล. ดอนเจดีย์ ร.ล. ลาดหญ้า ร.ล. บางระจัน และ ร.ล. หนองสาหร่าย ซึ่งกำลังต่อที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

๑.๗ **เรือยกพลขึ้นบก เรือลำเลียง เรือลากจูง** ตั้งตามชื่อเกาะ เช่น ร.ล. คราม ร.ล. ช้าง ร.ล. สมุย ร.ล. พงัน ร.ล. พระทอง ร.ล. ไผ่ ร.ล. อ่างทอง ร.ล. ลันตา ต่อไปจะมี ร.ล. สุรินทร์ ร.ล. สิมิลัน

๑.๘ **เรือตรวจการณ์** แบ่งเป็น ๒ ประเภท

– **เรือตรวจการณ์ ปืน** ตั้งตามชื่ออำเภอชายทะเล เช่น ร.ล. สัตหีบ ร.ล. คลองใหญ่ ร.ล. ตากใบ ร.ล. ท้ายเหมือง

– **เรือตรวจการณ์ (ปราบเรือดำน้ำ)** ตั้งตามชื่อเรือรบในลำน้ำสมัยโบราณที่มีความหมายเหมาะสมแก่หน้าที่ของเรือนั้น เช่น ร.ล. สุครีพ (ครองเมือง) ร.ล. พาลี (รั้งทวีป) ร.ล. (เสือ) ทะยานชล ร.ล. ลิ่วลม ร.ล. ล่องลม

๑.๙ **เรือสำรวจ** ตั้งตามชื่อดาวที่สำคัญ เช่น ร.ล.-จันทร ร.ล. สุริยะ ร.ล. ศุกร์

๑.๑๐ **เรือหน้าที่พิเศษ** ตั้งชื่อด้วยถ้อยคำที่มีความหมายเหมาะสมแก่หน้าที่ของเรือนั้น ๆ

๒. เรือที่มีระวางขับน้ำปกติต่ำกว่า ๑๕๐ ตันลงมา และเรือขนาดเล็ก ให้ตั้งชื่อเรือด้วยอักษรย่อตามชนิดและหน้าที่ของเรือ มีหมายเลขต่อท้ายอักษร เช่น เรือ ต. ๙๙ เรือประเภทนี้กองทัพเรือเป็นผู้ตั้ง

รวมรวมโดย *จินดาพรรณ เขียวพันธุ์*

ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ธีรานุศรณ์การพิมพ์
TEERANUSORN PRESS

โทร. 4371661, 4373196